

گونتر گراس (دانسیگ - ۱۹۲۷) نویسنده شهیر آلمانی و دارنده نوبل ادبی سال ۲۰۰۰ با انتشار تازه ترین اثر خود رمان کوتاهی به نام "گذرگاه خرچنگ" ضمن تشریح حادثه هدف قرار گرفتن یک کشتی آلمانی توسط سه فروند ناو اژدرافکن نیروی دریایی اتحاد جماهیر شوروی و غرق شدن آن به همراه بیش از هزار آواره آلمانی، در تاریخ ۳۰ ژانویه ۱۹۴۵، به بازگویی اندوه و رنج مردمی که ناخواسته آتش جنگ جهانی دوم را شعله ور ساختند میپردازد. نویسنده شهیر آلمانی دیروز در جمع خبرنگاران، در حمایت از قربانیان کشورش در جنگ دوم جهانی، اعلام کرد: "ما، آلمانی ها نیز حق داریم برای بزرگداشت خاطره مردان و زنان قربانی شده هموطن خود، مراسم یادبود برگزار کنیم."

گونتر گراس (دانسیگ - ۱۹۲۷) نویسنده پرآوازه آلمانی که در همه محافل به عنوان یک سوسیال دموکرات دوآتشه در حمایت از "گرهارد شرودر" برای پیروزی در انتخابات آتی آلمان - ۲۲ سپتامبر - * برای احراز مقام صدراعظمی سخن می گوید، نیز به هر شیوه ممکن از حقوق معوق مانده آلمانی، اروپایی و جهانی انتقاد می کند. این آلمانی دارنده نوبل ادبی سال ۲۰۰۰، نویسنده ای که آوازه ادبی او همچون شهرت فعالیت های سیاسی اش در خارج بسیار بیشتر از داخل کشور زادگاهش است، به هیچ رو قصد توجیه جنایات انجام شده از سوی آلمان ها را ندارد و از سویی دیگر درصدد انتقام جویی از کشورهای چون جمهوری چک که پس از خاتمه جنگ دوم زمینه ساز شرایط طاقت فرسای زندگی و در نهایت اخراج آلمانی ها از کشور خود شدند و امروز همین مسایل می توانند بدل به موانعی جدی در پیوستن این کشور به اتحادیه اروپایی ارزیابی شوند، نیست.

تب و تاب وی برای بازبازی حقوق آلمانی ها در گرامیداشت یاد و خاطره کشته شدگان هموطن خود، یکی از موضوعات محوری این آخرین رمان اوست و نیز اهمیت ندادن به این مسئله از سوی گروه های چپ آلمان یکی از انتقادات گراس از ایشان بوده و هست. وی تاکید می کند که: "در طول سال های پس از جنگ هیچگاه از این موضوع صحبتی نشد و اصولاً آن را نظری راست گرایانه می پنداشتند. اما برای من همین حق مسلم دلیل و دستمایه اصلی نوشتن این رمان بود."

در ضمن این مصاحبه، هنگامی که از گراس در مورد "مارتین واسلر" نویسنده رمان "مرگ یک منتقد" و نسبت دادن این اتهام به او که وی در زمان نگاشتن رمان خود از کلیشه های ضد یهود سود برده و شخصیت داستان آشکارا "مارسل رایش - راینیکی" را در ذهن تداعی می کند، سوال شد، او برافروخته اظهار داشت: "مارتین واسلر، به هیچ عنوان یک فرد ضدیهود نیست". نویسنده طبل حلبی و قرن من، که در اکتبر آینده هفتاد و پنجمین سال تولدش را جشن می گیرد،

ادامه داد: “ انگ ضدیهود زدن به واسلر یک افترا و تهمت پوچ و بی اساس است ”. تمامی این بحث ها در حالی انجام شد که “ مرگ یک منتقد ” فردا در آلمان منتشر می شود.

اما موج انتقادات در برابر رمان مرگ یک منتقد، اولین بار توسط “ Frank Schirrmacher ” دبیر سرویس فرهنگی روزنامه “ فرانکفورتر آگماینه – سایتونگ ” دامن زده شد. این روزنامه همواره به چاپ داستان های پاورقی و آثار واسلر اقدام می کرد، ولی در این مورد خاص از چاپ این رمان به صورت پاورقی خودداری کرد و این اقدام به یقین برای دفاع از مارسل رایش – راینیکی صورت گرفت، حمایت از شخصی که سالهای درازی است مسئولیت بخش معتبر ادبی این روزنامه کثیرالانتشار را به عهده دارد. این موضوع سرآغاز شروع بحثی داغ در مجامع روشنفکری آلمان پیرامون اثری شد که افراد اندکی آن را خوانده اند و البته گراس هیچگاه خود را در این دعوای دخالت نداد.

اما از سویی مارسل رایش – راینیکی که یکی از شاخص ترین و پرنفوذترین منتقدین ادبی در سطح اروپاست، بارها نشان داده است که کمتر تعلق خاطری به این نویسنده هموطن خود و صاحب نوبل ادبی دارد. اما گراس ادامه داد: “ اینکه مارسل بدل به شخصیت اول یک رمان شده باشد، افتخار بزرگی است که نصیب او شده است ”.

بهرحال این روزها گونتر گراس از فشارهایی که پس از انتشار “ گذرگاه خرچنگ ” بر او وارد می آید بسیار خسته و کوفته شده و بنا به اظهار خود به پیشه اصلی اش مجسمه سازی رو آورده است: “ من این روزها پیکره زوج هایی در حال رقص را در فیگورهای مختلف می سازم ”.

گراس همچنین اعلام کرد پیش از آنکه روزی نوشتن را کنار بگذارد، خاطراتش را خواهد نوشت، کاری که گابریل گارسیا مارکز هم اکنون به آن مشغول است.

این نویسنده آلمانی دارنده عالی ترین جایزه ادبی دنیا یعنی نوبل ادبی سال ۲۰۰۰، هنوز موضوع های فراوانی برای نوشتن در سر پر سودای خود دارد، که از پرداختن به جزئیات آنها امتناع می کند: “ اینها طرح هایی هستند که سالهاست با من اند. آنچه همیشه بسیار مشکل است، یافتن اولین جمله ونیز لحن و زبان اثری است که قصد داری روی آن کار کنی... بعلاوه در تمام دوران نویسندگی ام روش خاص خودم را داشته ام، این عادتی قدیمی است: ایستاده پشت میز کارم، در حالیکه زیر لب جمله ها را به زبان می آورم، از این طرف اتاق کارم به آن طرف اتاق می روم و همیشه اولین نسخه از اثرم را با دست می نویسم ”.

آشکار است آن زمان که گراس نه می نویسد، نه نقاشی می کشد و نه مجسمه سازی می کند، علاقه دارد خودش را وقف سیاست کند و به همین دلیل نویسنده معاصر آلمانی در طول مصاحبه اش با پاسخ به پرسش هایی در باب سیاست، به

تشریح الفبای باورهایش از سوسیال دموکراسی چپ می پردازد و در انتقاد از سیاست های ایالات متحده با چهره ایی برافروخته برافروخته می گوید: " آمریکا حق ندارد با طرح نقشه سپاه و سفید خود به جنگ دامن زند" و در ارتباط با ادعای مبارزه با تروریسم این کشور اضافه می کند: " این طرح آمریکا به هیچ دردی نمی خورد چرا که سرچشمه ترورها مسائلی دیگرند همچون تنفر ناشی از اعمال سلطه کشورهای ثروتمند بر کشورهای فقیر و نیز فقدان یک نظام اقتصادی عادلانه و یکسان جهانی". گراس همچنین در مورد نامزدی " ادموند اشتویبر" برای احراز پست صدراعظمی آلمان به نمایندگی از سوی جناح محافظه کار اظهار داشت: " او تمایل زیادی به ایجاد روابط دوستانه با " جورج هایدر" اتریشی دارد و از رابطه خوبی با " سیلیویو برلوسکونی" برخوردار است.

در برابر "وحشت" از پیروزی دست راستی ها

گراس در سخنان خود ضمن اظهار تاسف از فقدان چهره های بزرگ سوسیال دموکراسی اروپا نظیر " ویلی برانت"، " برونو کرایسکی" و " اولاف پالمه" همچون بارهای پیش با تمام توان از جانشینان ایشان من جمله صدراعظم آلمان " گرهارد شرودر" حمایت کرد، درست مانند دهه های شصت و هفتاد میلادی که از حامیان پر و پاقرص نامزدین سوسیال دموکرات در طول مبارزات انتخابی ایشان به حساب می آمد. او می گوید: " شرودر در کوران مبارزات رشد کرده است" و می افزاید: " بعلاوه او انسانی است که گوش کردن بلد است". آلمان در تاریخ ۲۲ سپتامبر آینده صدراعظم خود را انتخاب خواهد کرد و نویسنده دارنده نوبل ادبی از اینکه این تاریخ به عنوان روز پیروزی تازه ای برای جناح راست اروپا رقم بخورد سخت در هراس است، چرا که نظرسنجی های انجام شده و نیز سیاست های اعلام شده از سوی محافظه کاران در قبال مسئله مهاجرت به این وحشت دامن می زنند. " به باور من بدل ساختن اروپا به دژی غیرقابل ورود یک اشتباه است. زندگی در یک دژ همواره سبب بسط و گسترش روحیه مرده و دربند میان شهروندان می گردد و این اندیشه همیشه به فروپاشی ارکان دموکراسی در جامعه خواهد انجامید".

روز گذشته در مطبوعات معتبر آلمانی بیانیه ایی تحت عنوان " نیمه دوم برای شرودر" انتشار یافت که گراس به اتفاق ۲۱ تن از روشنفکران آلمانی آن را امضاء کرده و طی آن حمایت خویش را از دادن دومین فرصت به شرودر اعلام داشته اند. سبک نوشتاری این بیانیه فوتبالی است و در آن می خوانیم: " در دومین نیمه بازی، دیگر بازیکنان صاحب موقعیت های بسیاری هستند. تاکتیک هر تیمی به حمله و برداشتن گام های حساب شده تغییر خواهد یافت و بازیکنان تیم مقابل از دو گوش خط حمله خود فشار بیشتری خواهند آورد". اما در انتهای وقت مصاحبه گراس از حذف تیم فوتبال اسپانیا از دور

مسابقات جام جهانی امسال اظهار تأسف کرد و گفت: "این تنها به خاطر اشتباه در داوری بود" و تأیید کرد که فوتبال آلمان

: "قابل احترام است ولی درخشان نیست!"

* لازم به یادآوری است که این مصاحبه سه ماه پیش از تاریخ انتخابات آلمان انجام شده است . مردم آلمان در این انتخابات

به "گرهارد شرودر" نامزد ائتلاف گروه های چپ آلمان رای دادند.